

KOMANDITNA DELNIŠKA DRUŽBA

* je družba pri kateri najmanj en družbenik odgovarja za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem, komanditisti pa nastopajo kot komanditni delničarji

* za razmerje med komplementarji in komanditnimi delničarji (glede vodenja poslov, zastopanja, upravljanja) se smiselno uporabljajo določbe o komanditni družbi, za druga vprašanja pa pravilo o delniški družbi

1. OSNOVE OBVEZNOSTNEGA PRAVA

OPREDELITEV

- obligacijsko pravo je del civilnega prava in obsega prvotne civilnopravne norme za urejanje obveznostnih razmerij
- obligacijsko razmerje je razmerje med dvema strankama na kateri je ena stranka upnik, ena pa dolžnik
- izpolnitev je v tem da upnik dolžniku nekaj da, stori, dopusti ali opusti

TEMELJNE ZNAČILNOSTI OBLIGACIJSKIH RAZMERIJ

- v razmerju sta določena subjekta (ena stranka je upnik, ena pa dolžnik)
- vsebina razmerja je določena po dogovoru strank na podlagi pravnih pravil (obligacijsko razmerje je seštevek pravic in dolžnosti)
- je relativno razmerje (ima učinek samo med strankama)
- je pravno varovano razmerje (učinkuje med upnikom in dolžnikom)

OBVEZNOSTNA RAZMERJA LOČIMO V VEČ VRST:

- PRAVNO NARAVNO
- ŠTEVILO SUBJEKTOV
- PO VSEBINI
- PO PRAVNEM TEMELJU
- PO ČASU TRAJANJA

POMEMBNEJŠE VRSTE OBVEZNOSTNIH RAZMERIJ

- POSLOVNE IN NEPOSLOVNE OBVEZNOСТИ
- POZITIVNE IN NEGATIVNE OBVEZNOСТИ
- ALTERNATIVNE IN FAKULTATIVNE OBVEZNOСТИ
- DELJIVE IN NEDELJIVE OBVEZNOСТИ
- SOLIDARNE OBVEZNOСТИ
- TRENUTNE OBVEZNOSTI
- DENARNE OBVEZNOСТИ

UDELEŽENCI IN ENOTNA UREDITEV OBLIGACIJSKIH RAZMERIJ

Udeleženci obligacijskih razmerij so:

- pravne osebe
- posamezniki
- civilne osebe

obligacijski zakonik vsebuje pravila ki urejajo civilnopravna in gospodarska razmerja

DISPOZITIVNA NARAVA ZAKONSKIH DOLOČB IN PROSTO UREJANJE OBLIGACIJSKIH RAZMERIJ

Udeleženci lahko svoja obligacijska razmerja uredijo drugače kot je določeno v zakonu vendar ne v nasprotju z ustavo, prisilnimi predpisi in moralnimi načeli.

Udeleženci v obligacijskih razmerjih so enakopravni.

Udeleženci v obligacijskih razmerjih so dolžni izpolniti svoje obveznosti in odgovarjajo za njeno izpolnitev.

NAČELO VESTNOSTI IN POŠTENJA

Pri sklepanju obligacijskih razmerij, izvrševanju pravic in izpolnjevanju obveznosti iz teh razmerij morajo udeleženci spoštovati načelo vestnosti in poštenja (ravnanje v skladu z dobrimi poslovnimi običaji).

SKRBNOST

Udeleženci morajo pri izpolnjevanju obveznosti ravnati z skrbnostjo:

- skrbnost dobrega gospodarja (lastnina)
- skrbnost dobrega strokovnjaka (pravila, običaji, stroka)

PREPOVED ZLORABE PRAVIC

Udeleženci razmerij se morajo pri izvrševanju pravic vzdržati ravnanja s katerim bi bila otežena izpolnitev obveznosti drugih udeležencev

ENAKA VREDNOST DAJATEV

Pri sklepanju dvostranskih pogodb izhajajo udeleženci iz načela enake vrednosti vzajemnih dajatev

PREPOVED POVZROČANJA ŠKODE

Vsak je dolžan vzdržati se ravnanja s čimer bi nekomu namenoma povzročil škodo

MIRNOI REŠEVANJE SPOROV

Udeleženci si morajo prizadevati za mirno reševanje sporov

UPORABA UZANČ IN DRUGIH NEZAPISNIH OBIČAJEV

Uzance so zapisani in nezapisani poslovni običaji

V poslovnem prometu se uporabljajo kot obligacijska razmerja če je v naprej to dogovorjeno

GOSPODARSKKE POGODBE- so pogodbe ki jih sklepajo med seboj gospodarski subjekti.

NASTANEK OBVEZNOSTI

Nastanek pravnih dejstev iz katerih nastanejo obveznosti. Pravni temelji za nastanek obveznosti so:

- pogodba
 - enostranski pravni posli
 - nastanek oziroma povzročitev škode
 - neupravičena pridobitev
 - poslovodstvo brez naročila

POGODBA – je dvostranski pravni posel s katerim se ustanovljajo spreminjajo ali prenehajo pravice in pravna razmerja.

-stranke pogodbe so pravne osebe, posamezniki in civilnopravne osebe

-za sklenitev pogodbe je potrebno SOGLASJE VOLJI, izjava volje je svobodna in resna, pogodba mora biti sklenjena v pisni obliki

- postopek medsebojnih ponudb se imenuje POGAJANJE

- določeni osebi dan predlog, ki vsebuje vse bistvene sestavine pogodbe se imenuje PONUDBA

- ponudba veže ponudnika do izteka roka

SKLEPANJE POGODB PO TERTJIH OSEBAH

- pogodba se lahko sklene tudi po zastopnikih , upravičenje za zastopanje pa temelji na zakonu, statutu ali drugem splošnem aktu

POOBLASTILO- upravičenost za zastopanje

POSLOVNO POOBLASTILO- upravičenost za zastopanje ki ga da v mejah zakona pravna oseba

POOBLAŠČENCI IZ ZAPOSLITVE- delavci ki delajo v pravnih osebah, tako delo da je z njim pobezano sklepanje pogodb

GLEDE ČASA IN KRAJA SKLENITVE POGODBE se šteje da je pogodba sklenjena ko ponudnik prejme od druge stranke izjavo da ponudbo sprejme, v kraju kjer je imel ponudnik svoj sedež.

PONUDBA SKLENJENA POD POGOJEM če ta njen nastanek in prenehanje odvisna od negotovega dejstva. – *ODLOŽI POGOJ* – ko so pogoji izpolnjeni deluje pogodba od trenutka sklenitve

KADAR SE UČINEK POGODBE ZAČENJA POD DOLOČENIM ČASOM ali neha veljati po izteku določenega časa govorimo o roku

POGODBA V KORIST TRETJEGA

Kadar i kdo v svojem imeni izgovori kakšno korist za koga tretjega

PREDPPOGODBA- je pogodbe s katero se prevzema obveznost, da bo pozneje sklenjena drug glavna pogodba, za njo veljajo isti predpisi kot za pogodbo, predpogodba veže če vsebuje iste sestavine kot pogodba.

VELJAVNOST POGODBE – ZATO MORAJO BITI IZPOLNJENI DOLOČENI POGOJI:

1. *SPOSOBNOST STRANKE*- pogodbenik mora imeti poslovne sposobnosti ki se zahtevajo
2. *NAPAKE VOLJE*- za sklenitev je potrebno soglasje volje, pogodba ni veljavna če do nje pride na podlagi groženj ali prevare ene stranke
3. *BISTVEN(E) ZMOT(E)*- nanaša se na lastnosti predmeta, stranka ki je zmoti takšne pogodbe nebi sklenila)
4. *PREVARE*- ena stranka namenoma povzroči zmoto pri drugi
5. *MOŽNOST IN DOPUSTNOST PREDMETA POGODBE*- predmet pogodbe mora biti mogoč, dopusten, določen oz, določljiv, pogodbena obveznost pa mora imeti dopustno podlago
6. *OBLIKA POGODBE*- zakon zahteva da mora biti pogodba sklenjena v določeni obliki. Pogodbeni stranki se sami sporazumeta da je oblika pogodbe pogoj za sklenitev pogodbe. Pogodba mora biti sklenjena v pisni obliki.

POGODBA JE NIČNA če nasprotuje ustavi prisilnim predpisom ali moralnim načelom. Če je pogodba nična mora vsaka pogodbena stranka vrniti kar je prejela. Pogodbenik ki je kriv za ničnost pogodbe odgovarja sopogodbeniku za škodo. Na ničnost pogodbe pazi sodišče po uradni dolžnosti.

IZPODBIJANJE POGODBE če jo je sklenila omejeno poslovno sposobna pogodbena stranka in če so bile pri sklenitvi napake volje strank.

POVZROČITEV ŠKODE

Pogost temelj nastanka obveznostnih razmerij med strankama je tudi povzročitev škode, iz tega nastane odškodninska obveznost. Da govorimo o odškodninski obveznosti morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- obstajati mora nedopustljivo škodno dejstvo
- nastati mora škoda
- med nedopustljivim škodljivim dejstvom in škodo mora obstajati vzročna zveza
- obstajati mora odškodninska odgovornost

ŠKODLJIVO DEJSTVO je lahko škodljivo ravnanje ali škodljiv dogodek povezan z kršitvijo pravno zavarovane dobrine.

Škodljivo ravnanje subjektov- aktivno dejanje(namerna povzročitev škode)

Škodljiv dogodek – povzroči naključje in ne subjekt

VZROČNA ZVEZA je zveza med škodljivim dejstvom in nastankom škode . škodljivo dejstvo je vzrok, škoda pa posledica dogodka, škodljivo dejstvo je pogoj brez katerih ne bi bilo škodljivih posledic

ŠKODA je izguba ali zmanjšanje sredstev poznamo navadno škodo izgubljeni dobiček in negmotno škodo.

ODGOVORNOST kdor povzroči drugemu škodo jo je dolžan vrniti.

Krivdna subjektivna odgovornost

Objektivna odgovornost- od koder izvira še večja škoda za okolico in se odgovarja ne glede na odgovornost

Odgovornost delodajalca- odgovarja za škodo ki jo je povzročil delavec tretji osebi

Škoda ki jo je povzročilo več oseb hkrati odgovarjajo udeleženci solidarno

POVRNITEV ŠKODE- pri premoženjski škodi je dolžna odgovorna oseba vzpostaviti takšno stanje ki je bilo pred nastankom škode. Oškodovanec ima pravico do povrnitve navadne škode kot tudi do povrnitve dobička

Če gre za kršitev osebnostnih pravic je to nepremoženjska škoda.

DRUGI TEMELJI NASTANKA OBVEZNOSTI

Z ENOSTRANSKO IZJAVO VOLJE, se oseba ki je to izjavila zavezuje za določeno ravnanje te obveznosti sodijo v poslovne obveznosti primeri izjave volje so:

- ponudba
- javna obljuba nagrade
- izdaja vrednostnih papirjev

NEUPRAVIČENA PRIDOBITEV je takrat ko kdo brez veljavnega pravnega temelja pridobi premoženjsko korist. Kdor je brez pravnega temelja obogaten je to dolžan vrniti sicer pa nadomestiti vrednost doseženih koristi.

POSLOVODSTVO BREZ NAROČILA tujega posla se sme nekdo nepoklican lotiti samo če ga ni mogoče odložiti ker bi bila s tem zamujena očitna korist. Poslovodja brez naročila mora čimprej obvestiti tistega čigar posel opravlja in nadaljevati začeti posel. Kdor se vtiča v tuje posle kljub prepovedi nima pravic ki jih ima poslovodja brez naročila in odgovarja za škodo.

UTRDIIV OBVEZNOSTI je potrebna tam ker vsaka pogodbeni stran želi da pride do izpolnitve. S tem se zavarujeta pogodbeni stranki

POGODBEN KAZEN upnik in dolžnik se lahko dogovorita da bo dolžnik plačal upniku ali mu priskrbel gmotno korist če ne izpolni svoje obveznosti. Pogodbeni kazen ne more biti dogovorjena za denarne obveznosti

POROŠTVO s tem se porok nasproti upniku zavezuje da bo izpolnil veljavno in zapadlo obveznost upniku. Od poroka se sme zahtevati izpolnitev obveznosti šele ko jih glavni dolžnik ne izpolni v roku – SUBSIDARNO POROŠTVO. SOLIDARNO POROŠTVO pa je ko porok upniku odgovarja kot glavni dolžnik. Več porokov za nek dolg odgovarja solidarno.

VARŠČINA je določen denarni znesek, ki ga ena stranka da drugi za utrditev sklenjene pogodbe ali za zagotovitev izpolnitve obveznosti iz pogodbe. Varščina se porabi razlikuje od are. Varščina varuje le upnikov interes.

PREDUJEM je denarni znesek ki ga da ena stranka drugi ob sklenitvi pogodbe in pomeni že delno izpolnitev obveznosti.

ARA če da ena strank drugi ob sklenitvi pogodbe nek znesek denarja ali drugih nadomestnih stvari v znamenje da je pogodba sklenjena. ara se všteje v kupnino ali vrne.

ODSTOPNINA s sporazumom si lahko ena ali vsaka od strank izgovori da sme odstopiti od pogodbe če da odstopnino.

PRIDRŽNA PRAVICA – upniku zapadle terjatve v čigar rokah je kakšna dolžnikova stvar jo ima pravico pridržati dokler mu ni plačana terjatev. Upnik nima pridržne pravice za stvari ki niso v dolžnikovi lasti.

ZASTAVNA PRAVICA z zastavo se dolžnik zavezuje upniku da mu bo izročil kakšno stvar, da bi se mogel pred drugimi upniki poplačati iz njene vrednosti če mu ta terjatev nebi bila plačana ob zapadlosti

ZAMUDNE OBRESETI dolžnik ki zamudi z plačilom denarnih obveznosti, dolguje poleg glavnico še obresti, po obrestni meri določeni z zakonom, upnik ima pravico glede na to ali je utrpel škodo ali ne.

SODNI PENALI če dolžnik ne izpolni kakšne svoje nedenarne obveznosti ugotovljene z pravnomočno določbo, lahko sodišče na upnikovo zahtevo določi dodatni rok. Po izteku roka pa ustrezen denarni znesek za vsako zamujeno časovno enoto.

SPREMEMBA OBVEZOSTI

SPREMEMBE STRANOK

ODSTOP TERJATVE – CESIJA se opravi z pogodbo med upnikom in tretji, s katero se prenese na prevzemnika upnikov terjatev.

PREVZEM DOLGA se opravi z pogodbo med dolžnikom in tretjim v kolikor je privolil upnik. S prevzemom dolga stopi prevzemnik na mesto prejšnjega dolžnika

PRISTOP K DOLGU s pogodbo med upnikom in tretjim, s katero se ta upniku zavezuje da bo izpolnil njegovo terjatev do dolžnika stopi tretji v zavezo poleg dolžnika.

PREVZEM IZPOLNITVE izpolnitev se prevzame z pogodbo med dolžnikom in tretjim s katero se tretji zavezuje da bo izpolnil njegovo obveznost

RAZVEZA ALI SPREMEMBA POGODBE ZARADI OKOLIŠČINE

Udeleženci obilgacijskih razmerij so dolžni izpolniti svoje obveznosti in zanje tudi odgovarjajo. Ob sklenitvi pogodbe lahko nastanejo okoliščine ki otežujejo izpolnitev ene stranke in se zaradi tega ne da doseči namena pogodbe, v tolikšni meri da pogodba ne ustreza več strankama. Zato lahko stranka ki ji je izpolnitev pogodbe otežena zahteva razvezo.

Razveze pogodbe ni mogoče zahtevati če :

-bi morala stranka ki se skljuje na okoliščine. Ob sklenitvi te okoliščine upoštevati

- gre za spremenjene okoliščine nastale po preteku roka.

Pogodba se ne rzeže če druga stranka privoli da se pogoji pravično spremenijo.

PRENEHANJE OBVEZNOSTI

Obveznost preneha ko je izpolnjena.

IZPOLNITEV je v izvršitvi tistega kar vsebuje obveza.

- obveznost lahko izpolni kdo drug ne le dolžnik
- obveznost mora biti izpolnjena upniku ali osebi ki jo določa zakon.
- Če čas izpolnitve ni določen lahko upnik zahteva takojšnjo izpolnitev obveznosti
- Če je hkrati zapadlo več obveznosti se najprej poravnajo tiste ki so manj zavarovane
- Dolžnik preide v zamudo če ne izpolni obveznosti v roku
- Upnik preide v zamudo če brez razloga noče sprejeti izpolnitve
- Če je upnik v zamudi, neznan, se ne ve kdo in kje je ... sme dolžnik položiti zanj dogovorjeno stvar pri stvarno pristojnem sodišču
- Dolžnik je dolžan izpolniti obveznosti upniku v kraju izpolnitve
- Kdor popolnoma ali delno izpolni svoje obveznosti lahko zahteva od upnika da mu da pobotnico na svoje stroške

POBOT ALI KOMPENZACIJA

Dolžnik lahko pobota terjatev ki jo ima nasproti dolžnika, če se obe terjatvi glasita na denar ali druge nadomestne stvari iste vrste in iste kakovosti če sta obe zapadli.

S pobotom ne more prenehati:

- terjatev ki je ni mogoče zarubiti
- terjatve stvari ji so bile dolžniku dane v hrambo
- terjatev nastala z namenom povzročitve škode
- odškodninska terjatev
- terjatev ki izvira iz zakonske obveznosti preživljanja

ODPUSTITEV DOLGA

Obveznost preneha če upnik izjavi dolžniku da ne bo zahteval njene izpolnitve in se dolžnik s tem strinja

PRENOVITEV (NOVACIJA)

Obveznost tudi preneha če se upnik in dolžnik dogovorita da bosta obstoječo obveznost nadomestila z novo in če ima nova obveznost in če ima nova obveznost drugačen predmet in drugačno pravno podlago, dotedanje obveznosti ugasnejo in obstajajo naprej nove.

ZDRUŽITEV (KONFUZIJA)

Obveznost preneha z združitvijo če ista oseba postane upnik in dolžnik.

PRETEK ČASA, ODPoved

Trajno dolžniško razmerje z omejenim rokom trajanja, preneha ko rok preteče. Če trajanje dolžniškega razmerja ni določeno ga vsaka stran lahko prekine z odpovedjo.

ZASTARANJE

Z zastaranjem preneha pravica zahtevati obveznost sama obveznost pa ne preneha. Zastaranje začne teči prvi dan po dnevu, ko je upnik imel pravico terjati obveznost in nastopi ko izteče zadnji dan po dnevu z zakonom določenega časa.

- terjatve zastarajo v 5 letih
- v 3 letih zastarajo terjatve začasnih dajatev
- v 1 letu zastarajo terjatve (za dobavljeno električno energijo, plin, vodo, dimnikarske storitve; terjatve radijskih i radijsko-televizijskih postaj, terjatve PTT za uporabo telefonov, poštnih predalov; terjatve za naročilo občasnih publikacij.)

Terjatve ugotovljene pravnomočno sodno določbo zastarajo v 10 letih.

ZADRŽEVANJE ZASTARANJA – zastaranje ne teče takrat ko upnik ni mogel sodno zahtevati izpolnitev obveznosti. Zastaranje se pretrga in začne teči znova ko dolžnik prepozna dolg, vloži tožbo ali z vsakim upnikovim dejanjem zoper dolžnika.

POSEBNOSTI PRI POSAMEZNIH VRSTAH OBVEZNOSTI

DVOSTRANSKE POGODBE

ODGOVORNOST ZA STVARNE IN PRAVNE NAPAKE IZPOLNITVE – pri odplačani pogodbi odgovarja vsak pogodbenik za stvarne napake svoje izpolnitve

UGOVOR NEIZPOLNJEŃE POGODBE – v dvostranskih pogodbah ni nobena stranka dolžna izpolniti svoje obveznosti če druga stranka tega ne stori

RAZVEZA POGODBE ZARADI NEIZPOLNITVE – če pri dvostranski pogodbi ena stranka ne izpolni svoje obveznosti ali ni določeno kaj drugega, lahko druga stranka zahteva izpolnitev obveznosti ali pa razdre po razdre pogodbo.

ČEZMERNO PRIKRAJŠANJE – če je med obveznostmi pogodbenih strank v dvostranski pogodbi ob sklenitvi pogodbe očitno nesoglasje lahko oškodovana stranka zahteva razveljavitev pogodbe.

ODELUŠK POGOBA - če kdo izkoristi stisko ali težko gmotno stanje drugega, neizkušnost, lahkomiselnost... in si zagotovi zase ali za koga drugega očitno korist, ki je v nesorazmerju z tem kar je dal ali storil je pogodba nična.

SPLOŠNI POGOJI določi jih en pogodbenik, so v formularni pogodbi, ali se pogodba nanje sklicuje, dopolnjujejo posebne dogovore... pogodbene stranke zavezujejo le če so znani ali bi ji bili morali biti znani.

DENARNE OBVEZNOSTI

Če je predmet obveznosti vsota denarja mora dolžnik plačati tisto število denarnih enot na katere se glasi obveznost. Nično je pogodbeno določilo, kjer je znesek obveznosti vezan na spremembo cen.

OBVEZNOSTI Z VEČ PREDMETI DOLŽNIKI IN UPNIKI

- **ALTERNATIVNE OBVEZNOSTI**- obveznost ima dva ali več predmetov, dolžnik pa mora dati le enega (možnost izbire)
- **FAKULTATIVNE OBVEZNOSTI IN FAKULTATIVNE TERJATVE** dolžnikova obveznost ima le en predmet, dolžniku pa je dopuščeno da lahko da kaj drugega
- **DELJIVE OBVEZNOSTI** obveznost se lahko poravna v delih
- **SOLIDARNÁ OBVEZNOST** vsak dolžnik solidarne obveznosti upniku odgovarja za celo obveznost
- **NEDELJIVE OBVEZNOSTI** obveznosti niso deljive